

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3EMCdo/1/2014
Identifikačné číslo spisu:	1107223615
Dátum vydania rozhodnutia:	21.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1107223615.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného Krajského úradu životného prostredia Trnava, so sídlom v Trnave, Kollárova č. 8, zastúpeného JUDr. Alexandrom Florišom, advokátom so sídlom v Trnave, Paulínska č. 24, proti povinnej J. O., bývajúcej v D., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Marko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Budatínska č. 47, pre vymoženie 61 574,72 €, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4 Er 973/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 10. augusta 2010 č.k. 4 Er 973/2007-167, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 10. augusta 2010 č.k. 4 Er 973/2007-167 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Návrhom na vykonanie exekúcie doručeným súdnemu exekútorovi Mgr. Stanislavovi Polákovi sa Krajský úrad životného prostredia Trnava ako oprávnený domáhal vykonania exekúcie na majetok J. O. ako povinnej na základe exekučného titulu, a to rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia Dunajská Streda z 15. júla 2005 číslo O., ktorým bol J. O. udelený súhlas na zasahovanie do biotopu európskeho významu na časti parciel č. XXX/XX a č. XXX/X v katastrálnom území D. na ploche určenej pre radovú zástavbu 24 rodinných domov a bolo jej uložené v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu, ktorá činí 61 574,71 €.

Na základe poverenia na vykonanie exekúcie, vydaného súdom na vykonanie vyššie označeného rozhodnutia, vydal exekútor dňa 27. septembra 2007 podľa § 47 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) upovedomenie o začatí exekúcie. Proti upovedomeniu o začatí exekúcie podala povinná námietky, v ktorých uviedla, že podmienený súhlas Obvodného úradu životného prostredia Dunajská Streda so zásahom do biotopu európskeho významu nevyužila, zásah neuskutočnila, a preto jej ani nevznikla povinnosť zaplatiť sumu 61 574,71 € a exekúcia sa vedie na základe neexistujúceho exekučného titulu.

Okresný súd Bratislava I rozhodol o námietkach povinnej uznesením z 10. augusta 2010 č.k. 4 Er 973/2007-167 tak, že námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie zamietol. Uznesenie odôvodnil tým, že v exekučnom titule bol povinnej udelený súhlas na zasahovanie do biotopu európskeho významu, určené podmienky vykonávania činnosti, medzi ktoré patrila aj povinnosť povinnej zaplatiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu, ktorá činí 61 574,71 €, teda exekučným titulom bola povinnej uložená jasná povinnosť uhradiť sumu 61 574,71 € v prospech oprávneného na účet Enviromentálneho fondu. Nakoľko rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, nebolo v súlade s § 89 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny zmenené, zrušené a ani nebola predĺžená jeho platnosť, ide naďalej o spôsobilý exekučný titul a nie je v právomoci exekučného súdu posudzovať právoplatné rozhodnutie správneho orgánu.

Proti vyššie uvedenému uzneseniu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podľa § 243e ods. 1 O.s.p. mimoriadne dovolanie. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedené rozhodnutie zmenil tak, že námietkam povinnej proti exekúcii vyhovie. Uviedol, že exekučný súd sa mal v konaní o námietkach povinnej, v ktorých sa proti exekúcii bránila tvrdením, že exekúcia sa vedie bez exekučného titulu (rozhodnutia, ktoré jej ukladá povinnosť), zaoberať otázkou, či rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia Dunajská Streda je exekučným titulom. Bol toho názoru, že jazykovým výkladom samotného textu výroku tohto rozhodnutia nie je možné dospieť k jednoznačnému záveru, či rozhodnutie ukladá zaplatenie peňažnej sumy. Súhlas so zásahom do biotopu je totiž jednoznačne podmienený; žiadateľka nesmie zásah do biotopu vykonať, ak nezaplatí sumu 61 574,71 €, teda nemá povinnosť zaplatiť uvedenú sumu, ale má možnosť ju zaplatiť a tým splniť podmienky na vykonanie zásahu do biotopu. Súčasne poukázal na právnu úpravu, na základe ktorej bolo správnym orgánom rozhodnuté, najmä na ustanovenia § 6 ods. 1, 2, § 82 ods. 12 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, z ktorých vyplýva, že orgán ochrany prírody uloží úhradu finančnej náhrady tomu, kto zasiahol do biotopu, môže žiadateľovi súčasne s udelením súhlasu so zásahom do biotopu uložiť úhradu finančnej náhrady alebo môže súhlas so zásahom do biotopu podmieniť tým, že žiadateľ najskôr zaplatí finančnú náhradu. V danom prípade žiadateľka (povinná) nedisponovala súhlasom správneho orgánu so zásahom do biotopu, ale iba podmieneným súhlasom na vykonanie zásahu, a preto jej nemohla vzniknúť povinnosť uhradiť finančnú náhradu. Žiadateľka mala iba možnosť túto finančnú náhradu uhradiť a tým (po splnení ďalších podmienok správneho orgánu) získať právo na vykonanie zásahu do biotopu. Z uvedených dôvodov mal za to, že text výroku rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia Dunajská Streda je potrebné vyložiť tak, že rozhodnutie neukladá žiadateľke povinnosť zaplatiť finančnú náhradu. Nakoľko rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia Dunajská Streda z 15. júla 2005 číslo O. nie je exekučným titulom, je v zmysle § 50 ods. 1 Exekučného poriadku daný dôvod, pre ktorý je exekúcia neprípustná a tým bol daný dôvod pre vyhovie námietkam povinnej proti exekúcii.

Oprávnený vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Výklad textu výroku rozhodnutia správneho orgánu generálnym prokurátorom nepovažoval za správny. Podľa jeho názoru je výroková časť rozhodnutia nepochybná, presne stanovuje výšku sumy, ktorú musí žiadateľka zaplatiť, určuje lehotu splatnosti a gramatickým a logickým výkladom nie je možné dospieť k inému záveru, než tomu, že povinnosť zaplatiť finančnú náhradu sa žiadateľke ukladá za už vykonaný zásah do biotopu. Skutočnosť, že bolo žiadateľkou do biotopu zasiahnuté, vyplýva z dokazovania vykonaného pred rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu a zistení, že zásah do biotopu bol vykonaný v takom rozsahu, ktorý zodpovedá vyčísleniu spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu. V žiadnom prípade z rozhodnutia nemožno vyvodiť záver, že povinnosť zaplatiť finančnú náhradu má žiadateľka až po tom, čo splní ostatné dve podmienky vymedzené v rozhodnutí správneho orgánu. Okolnosť, že žiadateľka o niekoľko mesiacoch po zásahu do biotopu nehnuteľnosť predala, nemá pre rozhodnutie správneho orgánu z 15. júla 2005 žiaden právny význam.

Povinná vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa stotožnila s obsahom mimoriadneho dovolania a navrhla mu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol uznesením z 13. septembra 2012 sp. zn. 3 MCdo 2/2011. V odôvodnení zamietajúceho rozhodnutia uviedol, že výrok rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia Dunajská Streda z 15. júla 2005 číslo A 05/01276-Has o povinnosti povinnej zaplatiť 61 574,71 € tak, ako je formulovaný, nevzbudzuje žiadne pochybnosti o tom, aké sú práva a povinnosti účastníkov z neho vyplývajúce, ale jasne a zrozumiteľne stanovuje ich rozsah a spôsob plnenia. Pokiaľ generálny prokurátor tvrdí, že výrok rozhodnutia, ktorým bolo uložené povinnej zaplatiť sumu 61 574,71 €, je potrebné podľa jazykového vyjadrenia interpretovať aj tak, že žiadateľka (povinná) nemá povinnosť zaplatiť uvedenú sumu, ale možnosť zaplatiť uvedenú sumu a tým splniť podmienky na vykonanie zásahu do biotopu, s takýmto záverom nemožno súhlasiť. Zrejme ušlo pozornosti generálneho prokurátora, že vyššie uvedené podmienky spojené so súhlasom na zásah do biotopu pod bodom 1. až 3. nie sú podmienkami podmieňujúcimi povinnosť zaplatiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu v sume 61 574,71 €, ale sú podmienkami pre vykonávanie činnosti povinnej, majúce za následok zasahovanie do biotopu európskeho významu (viď výroková časť vykonávaného rozhodnutia). Zo samotného výroku vykonávaného rozhodnutia nevyplýva žiadna skutočnosť, ktorá by podmieňovala splnenie povinnosti zaplatiť v jeho výroku určenú sumu vo väzbe na činnosť povinnej. Takýto záver je nesporný aj z tej skutočnosti, že pre splnenie povinnosti zaplatiť sumu 61 574,71 € je vo výroku vykonávaného rozhodnutia určená lehota 30 dní, ktorej začiatok plynutia je spojený s právoplatnosťou rozhodnutia.

Ústavný súd v náleze z 22. januára 2014 sp. zn. I. ÚS 118/2013 (ďalej len „nálež“) vyslovil, že základne právo povinnej (sťažovateľky) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 2/2011 z 13. septembra 2012 porušené boli, toto uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v prevyšujúcej časti sťažnosti nevyhoveli; rozhodol tiež o povinnosti najvyššieho súdu nahradiť povinnej (sťažovateľke) trovy konania. V odôvodnení nálezu ústavný súd citoval ustanovenia § 6 ods. 1, 2, § 12 písm. g/, § 82 ods. 12 zákona č. 542/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a poukázal na účel, ktorý zákonodarcu sledoval týmito ustanoveniami a uviedol, že zásah do biotopu s intenzitou jeho možného poškodenia či zničenia musel byť odsúhlasený príslušným orgánom ochrany prírody a zároveň musel byť vyvážený buď náhradnými revitalizačnými opatreniami, alebo finančnou náhradou, o čom tento orgán rozhodol. Tento účel sa nejaví byť sporným. Spornou je však v konkrétnom prípade interpretácia výroku prvotného rozhodnutia obvodného úradu. Najvyšší súd vec uzavrel tým, že podmienky, na ktoré bolo viazané vykonávanie činnosti sťažovateľkou (spojené so zásahom do biotopu), neboli podmienkami podmieňujúcimi povinnosť zaplatiť finančnú náhradu, ale tieto podmienky podmieňovali samotný zásah do biotopu. Podľa názoru ústavného súdu však takýto výklad v konkrétnej veci sťažovateľky aj vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nekorešponduje s účelom citovaných zákonných ustanovení tak, ako bol už definovaný. Konštatoval, že skutkové okolnosti vyplývajúce z príloh pripojených k sťažnosti sú prinajmenšom nejasné. Prvotné rozhodnutie obvodného úradu (exekučný titul) bolo vydané 15. júla 2005, avšak podľa obsahu následného rozhodnutia obvodného úradu z 31. októbra 2006 (udeľujúceho „nový“ súhlas na zásah do biotopu a výrub drevín) sťažovateľka pôvodný súhlas na zásah do biotopu udelený rozhodnutím z 15. júla 2005 nevyužila, z čoho možno vyvodiť záver, že neskoršie rozhodnutie implicitne zrušilo predchádzajúceho rozhodnutia bez toho, že by ho výslovne zrušilo alebo zmenilo. Ide jednoducho o to, že následným rozhodnutím správneho orgánu, a to nielen odchylným ale aj vecne zhodným, pôvodné rozhodnutie správneho orgánu stratilo účinnosť. Toto následné rozhodnutie obvodného úradu síce bolo zrušené rozhodnutím odvolacieho orgánu z 8. decembra 2006, avšak skutočnosť, že sťažovateľka pôvodný súhlas nevyužila a zásah do biotopu nezrealizovala, ním bola potvrdená. Jednostranná jazyková interpretácia povinností vyplývajúcich z prvotného rozhodnutia obvodného úradu, tak ako ju učinil najvyšší súd, je však in concreto neprijateľná, formalistická a v konečnom dôsledku svojvoľná, pretože nedáva odpovede na podstatné právne otázky, ktoré nastolil generálny prokurátor v ním podanom dovolaní. V tomto smere mimoriadne dovolanie vhodne poukazuje nielen na možné rôzne interpretácie výroku exekučného titulu, ale aj na to, že toto rozhodnutie síce umožňuje zásah do biotopu, ale iba okrem iného za splnenia podmienky zaplataenia finančnej náhrady. Zároveň poukazuje na absurdnosť opačného výkladu, ktorý by vyžadoval od

sťažovateľky splnenie jej povinnosti zaplatiť určenú finančnú náhradu, a to bez ohľadu na to, či disponuje alebo nedisponuje právom tento zásah vykonať (pretože nesplnila určené podmienky pre tento zásah, alternatívne preto, že už nie je vlastníčkou predmetných pozemkov). Pri tomto právnom posúdení však už otázka, či prvotné rozhodnutie má povahu exekučného titulu ukladajúceho sťažovateľke povinnosť zaplatiť finančnú náhradu, nemusí mať takú jasnú odpoveď, akú poskytol najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Zároveň pri takomto právnom posúdení vyvstáva otázka, či je možné spravodlivo požadovať zaplatenie finančnej náhrady za zásah do biotopu, ak podmienky na vykonanie zásahu splnené neboli, prípadne ak tento zásah vôbec vykonaný nebol alebo nemohol byť. Najvyšší súd však v napadnutom uznesení neodpovedal primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom na práve tieto podstatné otázky, ktoré mali vzťah k prerokováanej veci a ktoré osobitne zvýraznil v mimoriadnom dovolaní aj generálny prokurátor. So zreteľom na to, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zamietajúce mimoriadne dovolanie - ako rozporné so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd je viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov).

Vzhľadom na túto viazanosť najvyšší súd konštatuje, že výhrady vyslovené v náleze vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. septembra 2012 sp. zn. 3 MCdo 2/2011 sa obsahovo (po skutkovej aj právnej stránke) týkajú aj uznesenia Okresného súdu Bratislava I z 10. augusta 2010 č.k. 4 Er 973/2007-167. Právny záver, ku ktorému dospel najvyšší súd pri predchádzajúcom rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, bol založený na rovnakých skutkových a právnych záveroch, aké boli zo strany okresného súdu. Pokiaľ teda - ako uviedol ústavný súd v náleze - najvyšším súdom zvolená interpretácia prvotného rozhodnutia obvodného úradu nekorešponduje so zmyslom a účelom príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z.z., to isté musí platiť aj vo vzťahu k okresnému súdu a k mimoriadnym dovolaním napadnutému uzneseniu. Takéto konštatovanie najvyššieho súdu znamená, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Táto okolnosť, a to aj so zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania, vedie najvyšší súd k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po rozhodnutí ústavného súdu, pre dosiahnutie zmyslu a podstaty nálezu prichádza v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie mimoriadnym dovolaním napadnutého uznesenia okresného súdu.

Najvyšší súd preto mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.